

Rezumate

Referința generică a elementelor indiciale esențiale : cazul pronumelui je

Raluca Balațchi (Universitatea Ștefan cel Mare Suceava)

Comunicarea implică relevanță, ceea ce presupune că vorbitorul ar trebui să-și construiască discursul conform regulilor lingvistice și condițiilor unui context particular iar ascultătorul trebuie să poată da discursului interpretarea adecvată, ce rezultă din echilibrul dintre efortul de interpretare și efectele contextuale. Construim uneori enunțuri relevante prin folosirea unor elemente lingvistice cu lecturi diferite față de folosirea lor obișnuită. Un element indicial relevant ca *eu* pare să aibă o folosire foarte limitată, deoarece este aproape întotdeauna legat de un singur referent, vorbitorul, și normal implică că acesta e unic. Există însă exemple ce relevă un *eu* generic, deci diferit de cazurile prototipice. Unica interpretare a unor asemenea ocurențe este analizarea lui *eu* ca referindu-se nu la un anumit locutor al enunțului. Vom ilustra această situație prin intermediul unor exemple ce țin de discursul indirect sau de discursul științific, în lumina premizelor de relevanță.

Povestiri populare și construirea unui univers ficțional. Narațiune și poziționarea enunțiativă la începutul povestirii: cazuri unor povestiri franceze și engleze

Christine Copy (Université Paris 7 Denis-Diderot, France)

Povestirile folclorice sunt considerate ca un gen în sine din punctul de vedere al tipurilor, personajelor, formulelor de început și de încheiere. Sunt identificate ca drept corespunzătoare a unui anumit tip de situație enunțiativă, adică cea a unei povestiri povestită de un povestitor. Poveștile sunt puternic asociate, în orice limbă și în orice cultură, cu enunțuri și marcatori cum ar fi bine cunoscutele *once upon a time* în engleză sau *il était une fois* în franceză, semnificând „a fost odată ca niciodată”. Toate aceste elemente sunt parte constitutivă ale efectelor ficțiunii permițând ca ascultătorul să se identifice povestirea ca fiind un basm. Acest articol își propune ca scop să ofere o analiză lingvistică a elementelor necesare pentru crearea acestui efect. După menționarea a ceea ce un basm pierde când e scris, autorul susține că (i) unele elemente ale situației de enunțare a transmiterii orale a basmului au fost transpuse în versiunile scrise; (ii) această transpunere este o condiție esențială pentru crearea efectelor ficțiunii basmului și are consecințe asupra tipului e enunț ce se găsește la începutul fiecărei povestiri.

Actele expresive în franceză și română

Adela Drăgan (Universitatea Dunărea de Jos, Galați)

Analiza actelor ilocuționare expresive ridică problema identificării stării de spirit pe care aceste acte le reprezintă. După părerea autorului, stările ce se găsesc la baza expresivității sunt emoțiile și atitudinile și nu sentimentele, după cum a arătat John Searle. Realizate în principal pe baza convențiilor sociale, expresivitatea prezintă condiții și forme lingvistice diferite în fiecare limbă.

Câteva metafore în metalimbajul gramaticii tradiționale

Jan Goes (Université d'Artois, France), Doina Zamfir (Universitatea din Craiova)

Tema acestui articol este mai puțin studiul metaforei în sine, cât observarea folosirii sale în metalimbajul gramaticii tradiționale. Punctul nostru de vedere va fi didactic și lingvistic și vom încerca să răspundem la următoarele întrebări: de ce folosim metafore în gramatica tradițională și ce fel de metafore putem întâlni aici.

Traducerea textelor juridicii și «falșii prieteni»

Ancuta Gută (Universitatea din Craiova)

Succesul unei traduceri se bazează pe echivalența, reală sau presupusă, a 2-3 texte. Transpunerea conținutului cultural este sursa unor dificultăți enorme pentru traducător sau cauza unor erori. În unele situații traducătorul poate da peste un text pe care nu îl poate fi tradus, situația în care trebuie să conteze pe propria imaginație.

Locuri și limbi : imaginea ‘centrului’ și a ‘periferiei’ în limbile franceză și rusă

Olga Inkova (Université de Genève, Elveția)

În acest articol îmi propun să descriu noțiunea de centru și periferie, așa cum apar în limbile franceză și română. Mi-am propus să creez, într-un fel, o „gramatică antropologică: presupune că o anumită combinație de cuvinte semnifică ceva anume în contextul experienței comune a persoanelor ce folosesc acea limbă. Această abordare permite să se arate modul în care mijloacele lexicale folosite în rusă și în franceză dau socoteală de opozițiile centru vs. periferie și capitală vs. provincie reflectă percepția originală a acestor noțiuni care este tipică pentru fiecare cultură.

«Cinci săptămâni în balon » : discursul lui Jules Vernes între descriere științifică și aventură romanescă

Dorina Pănculescu (Universitatea din Craiova)

În 2005 comemorăm centenarul morții lui Jules Verne. Criticii literari contemporani încearcă să-l plaseze într-o arie literară minoră, destinată copiilor, punându-l alături de Wells, Poe, Conan Doyle. Fondator al literaturii științifico-fantastice, Jules Verne a fost un vizionar, dat fiind lucrurile pe care le-a imaginat și care au devenit realitate (alunizarea sau televizorul, de exemplu). Romanul *Cinci săptămâni în balon*, pe care îl analizăm cu mijloacele criticii literare și lingvisticii, este dovada unei arte deja mature, oscilând între discursul romanesco (narând aventuri imaginate în timpul traversării Africii în balon) și observația științifică riguroasă a discursului.

Apartenența specializată exprimată prin sufixe mai puțin productive (studiu contrastiv francez - român)

Silvia Pitiriciu (Universitatea din Craiova)

Clasificarea sufixelor în mai productive și în mai puțin productive în franceză și în română la nivelul adjectivelor dovedește existența unui fond latin comun ca și formarea unor cuvinte similare și întărirea sistemului derivațional românesc.

Explicitarea ca procedeu de traducere

Anda Rădulescu (Universitatea din Craiova)

Adevărata problemă a traducerilor apare când nu există o corespondență exactă între cuvinte, sintagme și figuri de stil din limba sursă în limba țintă. Prima diferență frapantă constă în cantitate. În alte cuvinte, traducerea înseamnă alegerea între două proceduri complementare, și anume adăugarea sau omiterea unor elemente ce afectează atât semnificatul cât și semnificatul. Articolul se concentrează asupra primului procedeu și identifică constrângerile (textuale și discursive) impuse de limba țintă.

Observații despre folosirea determinanților nehotărâți iterativi în textele legislative

Gabriela Scurtu (Universitatea din Craiova)

Acest articol are intenția să analizeze texte juridice în termenii unor structuri lingvistice specifice, pentru a identifica folosirile și valorile determinanților nehotărâți. Generalitățile inerente tuturor normelor legale își găsesc expresia în legi. Folosirea determinanților nehotărâți pe scară largă confirmă caracterul general și impersonal al normelor legale ce trebuie să fie cunoscute și respectate de toți cetățenii (subiecții normelor legale).

Prolegomene la un studiu contrastiv al viitorului indicativ

Carmen-Ștefania Stoean (Academia de Studii Economice, București)

Ne interesăm de zona de construcție semantico-sintactică a zonei conceptuale a prospectivei, zonă care ridică mai multe întrebări relative la domeniul temporal foarte controversat numit epocă viitoare, spațiu prospectiv, viitor și la manifestările acestui domeniu în două limbi, franceza și româna.

Pentru a reuși, ar trebui mai întâi să rezolvăm mai întâi chestiunile ridicate de (i) alegerea demersului de realizat, (ii) construirea bazei de comparație, (iii) alegerea nivelului de analiză, (iv) decoperirea divergențelor manifestate între cele două limbi, nivelul și natura manifestării lor.

Scopul articolului este de a menționa problemele apărute la nivelurile menționate sau susceptibile să apară de-a lungul studiului.

Analiza comparativă a expresiilor familiare în mass media

Cristiana-Nicola Teodorescu (Universitatea din Craiova)

Articolul propune o analiză a comparativă a expresiilor familiare din mass media din două spații culturale bine delimitate: România și provincia Quebec (Canada). Metoda folosită a fost *life story*, metodă în măsură să reînvie memoria trecutului prin filtrul subiectivității individuale. Modelul de analiză pe care l-am propus este un model cu două niveluri. Ipoteza noastră este legată de faptul că primul domeniu, cel orizontal, bazat pe o analiză sincronică a celor două realități ne va permite să observăm care sunt asemănările și deosebirile, tendințele principale și diferențele identificabile în spațiile comunicaționale analizate. Al doilea nivel de analiză, vertical, diacronic, ne permite o viziune istorică a fenomenelor studiate.

Situația unei limbi în contact, crela într-un mediu lingvistic școlar francofon

Michel Dispagne (Université des Antilles et de la Guyane, Martinique)

Situația epilingvistică a limbii creole se dezvoltă la persoanele vorbitoare de franceză caribineană. Într-adevăr, vorbitorii de creolă o vorbesc acolo, în viața cotidiană și acest fapt se reflectă și în instituțiile academice. Totuși această recunoaștere nu este egală cu folosirea francezei, limba oficială. Observațiile noastre se referă mai ales la situația din Martinica și îți propun să răspundă la următoarea întrebare: care este locul exact atribuit limbii creole în zona educațională vorbitoare de franceză?

Lucile Gravanis (Universitatea Aristote de Thessaloniki, Grecia) Propuneri de strategii discursive pentru o ordine discursivă diferită în orele de limbă străină

Acest articol se concentrează pe chestiunea discursului în situația de predare/învățare a limbilor străine și asupra bine cunoscutei probleme a comunicării prea convenționale între profesor și elevi și între elevi. Mai specific, această lucrare are scopul de a propune profesorului să folosească unele metode metodologice și ideologice care să-i permită să stabilească noi strategii discursive în clasă.

Exigențele lingvistice ale elevilor greci în învățarea limbilor străine în învățământul secundar tehnic

Evangelos Kourdis (Universitatea Aristote de Thessaloniki, Grecia)

Acest articol este o cercetare de sociolingvistică, făcută cu elevii liceului elenic de educație tehnică, pentru a înregistra nevoile lor în domeniul limbilor străine. Remarcile lor evaluative sunt considerate deosebit de semnificative, deoarece avem de a face cu un domeniu unde predarea unei limbi

străine (pentru scopuri speciale) are o orientare deosebită și este combinată cu cariera profesională imediată a elevilor.

Comentariul compus în ora de franceză : între mit și realitate

Georges Sawadogo (École normale supérieure de Koudougou, Burkina Faso)

Lucrarea noastră se înscrie în linia unei reflecții asupra obiectivelor, uneltelor și metodologia comentariului compus în orele de franceză. Sunt relevate mai întâi exigențele acestui exercițiu, sunt descrise practicile de predare legate de învățarea lecturii metodice în liceele și colegiile din Burkina Faso, înainte de a arăta că stăpânirea uneltelor și demersul ansamblului de lectură metodică – toate acestea sunt un atu și o premisă indispensabilă învățării comentariului compus. Sunt propuse apoi câteva direcții de reflecție didactică și pedagogică, în vederea învățării eficiente a acestei activități centrale în orele de franceză. În sfârșit, insistând asupra formației inițiale și continuă a profesorilor de franceză, se ajunge la concluzia că este urgent și necesar în practicile de predare să deschidă lectura metodică și comentariul compus, două activități centrale la orele de franceză și strâns legate.

Discurs contra „metodei” Fontenelle „Dintele de aur”

Diana Adriana Lefter (Universitatea din Pitești)

Lucrarea noastră este o analiză a unui fragment din „Dintele de aur” de Fontenelle. Dorrim să demonstrăm, folosind uneltele lingvisticii, că scopul lui Fontenelle este ironic: dorește să persifleze, printr-o povestire inventată, metodele false ce erau la modă în epoca lui. Aceste metode sunt în completă contradicție cu metodele impuse de Descartes și care sunt apreciate de Fontenelle. Interesul nostru s-a concentrat pe două idei: folosirea pronumelor în text și relațiile dintre emițător și receptor. Forța argumentației lui Fontenelle constă în faptul că nu prezintă un text științific, dificil de înțeles, ci alege o poveste satirică, de natură să-l intereseze profund pe cititor.

Camera cinematografică la Flaubert

Camelia Manolescu (Universitatea din Craiova)

Romanul “Salamambo” de Flaubert își găsește rădăcina în bogata imaginație a autorului, bazată pe impresiile lui de călătorie. Autorul este interesat în relația dintre călătorie și scriere pe care o transformă într-o imagine ce pătrunde adânc în mintea cititorului.

Jurnalul, oglindă a muncii creatoare

Elena Răducanu (Universitatea din Craiova)

Luând în considerare ideea că jurnalul personal al autorului joacă un rol important în redactarea și înțelegerea operei literare, acest articol explorează semnificațiile fundamentale ale jurnalului lui André Gide.

Henri Michaux : (Im)posturi ale unui a face scriptural

Monica Tilea (Universitatea din Craiova)

Concentrată pe mecanismele procesului creator, opera lui Michaux conține o mulțime de referințe poetice care exprimă motivele pentru care scrierea este văzută ca o operație incapabilă să mențină energia creatoare. Acest studiu își propune să releve trei dintre principalele obstacole întâlnite de Michaux în procesul de scriere: cuvântul, uneltele materiale (hârtie, creion) și gesturile specifice implicate în actul de scriere și de pictare care, la Michaux, considerăm că sunt complementare în procesul creator.